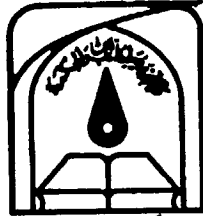

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۶۵۶.

۱۳۷۸ / ۶ / ۱۰

کتابخانه علمی ایران
... مرکز

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم پزشکی

مرکز اطلاع‌رسانی مرکز علمی ایران
تربیت مدرس

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش پرستاری
(گرایش داخلی و جراحی)

عنوان موضوع

بررسی تأثیر برنامه ترخیص بر پیامدهای جسمی
پس از اولین انفارکتوس میوکارد بدون عارضه

نگارش

فرح خزاعلی

استاد راهنما

جناب آقای حسن ناوی پور
۳۹۵۰ / ر

استاد مشاور

سرکار خانم ربابه معماریان

پاییز ۱۳۷۷

۲۹۸۶۰

نمونه فرم تأیید به اعضای هیات داوران مندرج در پایان نامه کارشناسی ارشد

بدینوسیله پایان نامه کارشناسی ارشد خانم / آقای ..... فرج خزاغلی ..... تحت عنوان
بررسی میزان تاثیر طرح ترخیص بر پیامدهای جسمی بیماران پس از اولین انفارکتوس میوکارد بدون عارضه

شدیدیم می شود. اینجانبان نسخه نهائی این پایان نامه را از نظر فرم و محتوی بررسی و تأیید کرده و پذیرش آنرا
رای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنیم.

و نام خانوادگی و امضاء اعضای هیات داوران :

جناب آقای ناوی پور (استاد راهنما)

سرکار خانم معماریان (استاد مشاور)

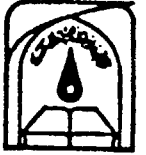
جناب آقای محمدی (استاد ناظر)

جناب آقای خوشنویس (استاد ناظر)

جناب آقای دکتر غفرانی پور (استاد ناظر و نماینده تحصیلات تکمیلی)

۷۷/۱۰/۱۱

جناب آقای دکتر حیدرنیا (استاد ناظر)

شماره: .....

تاریخ: .....

پیوست: .....

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس مبین بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به مرکز نشر دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته
که در سال در دانشکده دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب
آقای دکتر و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر از آن دفاع شده
است.

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهدا کند دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب دانشجوی رشته مقطع تمهد فوق
و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

تقدیم:

به حضرت حق تعالی که به حکمت اش سرنوشت مرا اینگونه رقم زد

به امام امت رهبر کبیر انقلاب اسلامی

به شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی، زمینه سازان سنگر امنیت، عزت و
آبرومندی در کشور جمهوری اسلامی ایران

به مادرم اسوه رنج و پایداری، عشق و محبت

به روح بزرگوار پدرم که سخت کوشی و صداقتش سرمایه زندگی من
است و در آرزوی سرفرازیمان همواره امکانات مناسب را فراهم
ساخت

به همسر بسیجی ام که همواره با تلاش های بی وقفه و شبانه روزی خود
سعی در حفظ آرمان های انقلاب اسلامی کشور داشته است.

به دختر عزیزم بنت الهدی و پسر عزیزم محمد حسین که خداوند از سر
لطف و مهربانی اش آنها را به من اعطا فرمود. امیدوارم که به لطف و
فضل خداوند کاستی هایی را که تا کنون به آنها تحمیل نموده ام، جبران
نمایم و بتوانم به طور شایسته ای در تعلیم و تربیت آنها کوشا باشم.

به تمامی بیماران بستری در بخش های مراقبت های ویژه قلب بخصوص
مبتلایان به سکته قلبی

به تمامی پرستاران و اعضای فعال در بخش های مراقبت های ویژه قلب
و داخلی قلب که با تلاش های شبانه روزی و اراده خستگی ناپذیر خود به
درمان دردها همت گمارده اند و از هیچ کوششی فروگذار نبوده و نیستند.

با تشکر و قدردانی از:

حمد و سپاس خداوندی را سزااست که همه گویندگان از مدح و ثنای او عاجزند.

لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِيكَ

مرا توانایی مدح و ثنای تو نیست، تو خود باید ثنا گوی ذات اقدس خود باشی.

سید المرسلین صلی الله علیه و آله

(نهج البلاغه ص ۲۲)

با سپاس به درگاه خداوندی که علم را سر حد کمال مطلق و آن را جز ذات خویش نمود و بر انسان منت نهاد تا در بهشت خویش مقام و منزلتی را که شایسته آفرینش اوست دریابد.

پس از حمد و سپاس خداوندی که حمد را بهای نعمتش قرار داد بر خود لازم می‌دانم که از زحمات کلیه کسانی که در طول پژوهش مرا راهنما بوده‌اند تشکر نمایم به ویژه از جناب آقای ناوی پور استاد راهنما و سرکار خانم معماریان استاد محترم مشاور کمال تشکر و قدردانی را داشته و از زحمات آنان سپاسگزاری می‌نمایم. از مدیر محترم گروه، جناب دکتر غفرانی پور که در طول پژوهش با پیشنهادات ارزنده خویش مرا یاری نموده‌اند کمال تشکر را می‌نمایم.

همچنین از اساتید محترم گروه پرستاری دانشگاه تربیت مدرس که در طول تحصیل، تلاش و کوشش‌های فراوانی برای راهنمایی اینجانب متحمل شده‌اند صمیمانه قدردانی می‌کنم.

در ضمن از زحمات فراوانی که سرکار خانم دباغی جهت تایپ و تنظیم این پایان‌نامه تحمل نموده‌اند، کمال تشکر و قدردانی می‌نمایم و برای ایشان آرزوی توفیق و موفقیت را از خداوند متعال خواهانم.

و برای کلیه افرادی که جهت انجام این پژوهش مرا یاری کرده‌اند. آرزوی سلامتی و موفقیت نموده و توفیق روزافزون آنها را از خداوند متعال خواهانم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
۱	فصل اول: مقدمه
۱۵	فصل دوم: چارچوب پنداشتی، مروری بر مطالعات انجام شده
۱۶	۱-۲. چارچوب پنداشتی
۱۸	۲-۱-۲. عوامل خطرزای قلبی
۲۰	۳-۱-۲. پاتوفیزیولوژی بیماری
۲۲	۴-۱-۲. بررسی های تشخیصی
۲۴	۵-۱-۲. کنترل درد
۲۵	۶-۱-۲. محدود کردن اندازه انفارکتوس میوکارد
۳۴	۳-۱-۲. درمان های دارویی بدنبال MI
۳۹	۴-۱-۲. جنبه های عاطفی انفارکتوس میوکارد
۴۱	۵-۱-۲. انفارکتوس میوکارد بدون عارضه
۴۴	۶-۱-۲. عدم تحمل فعالیت
۴۵	۷-۱-۲. درد قفسه سینه پس از MI
۴۶	۸-۱-۲. مفهوم مراقبت از خود
۴۹	۹-۱-۲. مفهوم آموزش به بیمار
۵۱	۱۰-۱-۲. برنامه ریزی ترخیص
۶۰	۱۱-۱-۲. جزئیات برنامه ترخیص بیماران مبتلا به MI
۶۸	۲-۲. مروری بر مطالعات انجام شده

فصل سوم: مواد و روش‌ها و فصول مربوط به کار تحقیق	۸۳
۱-۳-۱. مواد	۸۴
۱-۳-۱. اهداف پژوهش	۸۴
۱-۳-۲. فرضیات پژوهش	۸۴
۱-۳-۳. پیش فرض‌ها	۸۵
۱-۳-۴. تعریف واژه‌ها	۸۶
۱-۳-۵. ابزارهای گردآوری اطلاعات	۸۸
۱-۳-۶. اعتبار و اعتماد علمی	۹۰
۱-۳-۷. اعتماد (پایایی)	۹۰
۲-۳-۲. روش پژوهش	۹۱
۲-۳-۱. نوع پژوهش	۹۱
۲-۳-۲. محیط پژوهش	۹۱
۲-۳-۳. جامعه پژوهش	۹۱
۲-۳-۴. نمونه پژوهش	۹۲
۲-۳-۵. مشخصات واحدهای پژوهش	۹۲
۲-۳-۶. روش کار	۹۲
۲-۳-۷. روش تجزیه و تحلیل	۹۴
۲-۳-۸. محدودیت‌های پژوهش	۹۵
۲-۳-۹. ملاحظات اخلاقی	۹۵

۹۶	فصل چهارم: نتایج، بحث، پیشنهادات
۱۴۶	۱-۴. بحث و بررسی
۱۵۴	۲-۴. نتیجه گیری نهایی
۱۵۶	۳-۴. کاربرد یافته های پژوهش
۱۵۷	۴-۴. پیشنهادات براساس یافته های پژوهش
۱۵۹	۵-۴. پیشنهادات برای پژوهش های بعدی
۱۶۳	فهرست منابع
۱۷۱	ضمائم
	- برنامه ترخیص
	- پرسشنامه
	- چک لیست های خود گزارشی ضمیمه ۳
	- چک لیست های خود گزارشی ضمیمه ۴
	- پمفلت آموزشی ضمیمه ۵
	- ضمیمه شماره ۶
۲۲۲	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۱۶	جدول ۴-۱. مقایسه میانگین نمره شدت درد در دو گروه مورد و شاهد در هفته اول و دوم
۱۱۷	جدول ۴-۲. مقایسه میانگین نمره شدت درد در دو گروه مورد و شاهد در هفته سوم و چهارم
۱۱۸	جدول ۴-۳. مقایسه میانگین نمره شدت درد در دو گروه مورد و شاهد در هفته پنجم و ششم
۱۱۹	جدول ۴-۴. مقایسه میانگین نمره شدت درد در دو گروه مورد و شاهد در هفته هفتم و هشتم
۱۲۰	جدول ۴-۵. مقایسه میانگین نمره شدت درد در دو گروه مورد و شاهد در هفته نهم و دهم
۱۲۱	جدول ۴-۶. مقایسه میانگین نمره شدت درد در دو گروه مورد و شاهد در هفته یازدهم و دوازدهم
۱۲۱	جدول ۴-۷. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های اول و دوم
۱۲۲	جدول ۴-۸. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه سینه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های سوم و چهارم
۱۲۳	جدول ۴-۹. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه سینه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های پنجم و ششم
۱۲۴	جدول ۴-۱۰. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه سینه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های هفتم و هشتم
۱۲۵	جدول ۴-۱۱. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه سینه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های نهم و دهم
۱۲۶	جدول ۴-۱۲. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه سینه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های یازدهم و دوازدهم
۱۲۷	جدول ۴-۱۳. مقایسه میانگین دفعات بروز درد قفسه سینه در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های سیزدهم و چهاردهم

جدول ۴-۱۳. مقایسه میانگین نمره فعالیت روزمره زندگی در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های اول و دوم.....	۱۲۸
جدول ۴-۱۴. مقایسه میانگین نمره فعالیت روزمره زندگی در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های سوم و چهارم.....	۱۲۹
جدول ۴-۱۵. مقایسه میانگین نمره فعالیت روزمره زندگی در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های پنجم و ششم.....	۱۳۰
جدول ۴-۱۶. مقایسه میانگین نمره فعالیت روزمره زندگی در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های هفتم و هشتم.....	۱۳۱
جدول ۴-۱۷. مقایسه میانگین نمره فعالیت روزمره زندگی در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های نهم و دهم.....	۱۳۲
جدول ۴-۱۸. مقایسه میانگین نمره فعالیت روزمره زندگی در دو گروه مورد و شاهد در هفته‌های یازدهم و دوازدهم.....	۱۳۳
جدول ۴-۱۹. مقایسه میانگین دفعات بستری در دو گروه مورد و شاهد.....	۱۳۴

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب سن در دو گروه مورد و شاهد.	۹۸
نمودار ۴-۲. فراوانی نسبی افراد مورد مطالعه برحسب شغل در دو گروه مورد و شاهد.	۹۹
نمودار ۴-۳. فراوانی نسبی بیماران مورد پژوهش برحسب وضعیت تأهل در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۰
نمودار ۴-۴. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب میزان سواد در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۱
نمودار ۴-۵. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب وضعیت بیمه در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۲
نمودار ۴-۶. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب داشتن اعتیاد به سیگار قبل از پژوهش در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۳
نمودار ۴-۷. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب سالهای اعتیاد به سیگار در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۴
نمودار ۴-۸. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب سابقه ابتلا به چربی خون بالا در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۵
نمودار ۴-۹. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب عادت به مصرف غذاهای پر نمک قبل از ابتلا به سکتۀ قلبی در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۶
نمودار ۴-۱۰. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب عادت به نوع روغن مصرفی قبل از ابتلا به سکتۀ قلبی در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۷
نمودار ۴-۱۱. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب نوع رژیم غذایی مصرفی قبل از سکتۀ قلبی در دو گروه مورد و شاهد.	۱۰۸

- نمودار ۴-۱۲. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب داشتن تغییرات واضح وزنی به صورت چاقی قبل از ابتلا به سکته قلبی در دو گروه شاهد و مورد. ۱۰۹.....
- نمودار ۴-۱۳. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب فشارخون سیستولیک در دو گروه مورد و شاهد. ۱۱۰.....
- نمودار ۴-۱۴. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب فشارخون دیاستولیک در دو گروه مورد و شاهد. ۱۱۱.....
- نمودار ۴-۱۵. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب عادات به انجام ورزش منظم قبل از ابتلا به سکته قلبی در دو گروه مورد و شاهد. ۱۱۲.....
- نمودار ۴-۱۶. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب داشتن هرگونه اشکال در به خواب رفتن قبل از ابتلا به سکته قلبی در دو گروه مورد و شاهد. ۱۱۳.....
- نمودار ۴-۱۷. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب داشتن آگاهی بیماران درباره علت بستری و تشخیص بیماری خود در دو گروه مورد و شاهد. ۱۱۴.....
- نمودار ۴-۱۸. فراوانی نسبی بیماران مورد مطالعه برحسب منبع کسب اطلاعات در مورد بیماری خود و درمان آن در دو گروه مورد و شاهد. ۱۱۵.....

چکیده

این پژوهش یک پژوهش نیمه تجربی است که به منظور بررسی میزان تأثیر اجرای طرح ترخیص بر پیامدهای جسمی بیماران پس از اولین انفارکتوس میوکارد بدون عارضه در دو بیمارستان آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اهواز در سال ۱۳۷۷ انجام گرفته است. از هر بیمارستان ۳۰ نفر با توجه به مشخصات نمونه انتخاب و در گروه مورد و شاهد قرار داده شدند.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات، راهنمای مصاحبه در مورد بررسی جامع بیماران چک‌لیست خودگزارشی مربوط به نمره شدت و دفعات درد قفسه سینه و فعالیت‌های روزمره و ابزار سنجش شدت درد می‌باشد. خانواده به عنوان واحد مراقبتی در نظر گرفته شده و از بین اعضای آن با نظرخواهی و رضایت بیمار و همچنین رضایت فرد انتخاب شده به منظور مشارکت در جلسات آموزش‌های آماده‌سازی ترخیص انتخاب گردیده است.

در این پژوهش پس از بررسی جامع بیماران طرح مدون ترخیص طراحی گردیده که از روز دوم جلسات آموزشی برای بیمار و همراهش در گروه مورد، درباره آشنایی با بیماری، بررسی درد، کنترل درد، فعالیت، رژیم غذایی، رژیم دارویی و پیگیری‌های پس از ترخیص به صورت چهره به چهره توسط پژوهشگر ارائه گردیده است. سپس موارد خود مراقبتی به صورت جزوه آموزشی جهت استفاده آنها در منزل به بیماران گروه مورد ارائه شد.

به منظور تعدیل روش‌های بکارگیری آموخته‌ها در منزل، متناسب با موقعیت زندگی مددجو، دو جلسه نظارت و آموزش در هفته اول پس از ترخیص در منزل بیمار برگزار گردید و موارد به مدت ۱۲ هفته پیگیری شد. گروه شاهد ضمن برخوردار از مراقبت‌های روتین در بخش فقط از آموزش نحوه تکمیل چک‌لیست‌های خودگزارشی و چگونگی روش بکارگیری ابزار سنجش شدت درد توسط پژوهشگر برخوردار بوده‌اند. پیگیری در گروه شاهد همانند گروه مورد نیز هر دو هفته جهت جمع‌آوری اطلاعات مربوط به شدت و دفعات درد، میزان فعالیت روزمره و دفعات بستری صورت گرفت. در تجزیه و تحلیل داده‌ها شدت درد قفسه‌سینه هر ۲ هفته یکبار در طول ۱۲ هفته بین دو گروه مقایسه که با $P > 0/00001$ و با بیش از ۹۹ درصد اطمینان تفاوت معنی‌داری بین میانگین شدت درد را نشان داد. همچنین دفعات درد قفسه‌سینه تفاوت معنی‌داری بین میانگین دفعات درد را نشان داد. در بررسی بهبود فعالیت روزمره زندگی هر ۲ هفته یکبار در طول ۱۲ هفته بین دو گروه مقایسه که با $P > 0/00001$ و با بیش از ۹۹ درصد اطمینان تفاوت معنی‌داری بین میانگین بهبود فعالیت روزمره در بین دو گروه نشان داد. در مورد تعیین تأثیر طرح ترخیص بر دفعات بستری مجدد تفاوت معنی‌داری بین دفعات بستری در گروه مورد و شاهد را نشان داد. بدین ترتیب فرضیه اول این تحقیق مبنی بر اینکه اجرای طرح ترخیص سبب کاهش شدت و دفعات درد در گروه مورد نسبت به گروه شاهد می‌شود و همچنین فرضیه دوم این پژوهش مبنی بر اینکه اجرای طرح ترخیص باعث ارتقا فعالیت روزمره زندگی در گروه مورد نسبت به گروه شاهد می‌شود، تأیید شده و فرضیه سوم به علت پراکندگی نمونه‌ها در این تحقیق تأیید نشد. با توجه به اینکه طرح مدون ترخیص باعث کاهش شدت درد و دفعات بروز درد و بهبود فعالیت روزمره زندگی در مددجویان بوده است، پیشنهاد می‌گردد با توجه به اینکه راهبردهای عملی آن مشخص شده است، این طرح جهت برنامه‌ریزی ترخیص بیماران مبتلا به انفارکتوس میوکارد مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: طرح ترخیص، پیامدهای جسمی، انفارکتوس میوکارد بدون عارضه